

ИВАН БУНИН ЛИСТОПАД

Превод от руски: Кирил Кадийски, 2003

chitanka.info

*Лесът — изписан трем — стена
лилава, златна и багряна,
осята с весели петна,
виши над светлата поляна.*

*Брезичките с резбат контур
златеят в чистия лазур,
елите — кулички — тъмнеят
и между кленовете греят
тук-там в листака оредял
прозорчета, денят сияе;
през лятото изсъхнал цял,
на дъб и бор лесът ухае
и влиза в трема пъстър Тя —
вдовица тиха, Есента.*

*Сега на пустата поляна,
в широкия безлюден двор
не паяжина среброткана
блести, а мрежа на стобор.
Цял ден игрите си не спира
последна пеперудка пак
и като лист, покрит с варак,
на паяжината замира,
събрала сетна топлинка;
така е светло днес, така,
такава мъртва тишина е
в леса, в самата висина,
че може в тая тишина
да чуеш листът как витае.
Лесът — изписан трем — стена
лилава, златна и багряна
виши над голата поляна,
опиянен от тишина;
изцвърка дрозд и апрелита*

в гъстака, в сянката, пропита
с прозирен кехлибарен зрак;
в небето сипне се рояк
скорци, останал сам да скита,
и бързо всичко стихне пак.

Последни мигове наслада!
И знае Есента, че той —
дълбокият и ням покой —
предвестник е на листопада!
Мълчеше, странно занемял,
лесът и в залеза, когато
с отблясъци от жар и злато
пожарът трема бе огрял.
А после страшен мрак припадна.
Възлиза месецът, лесът
в роса е, сенките растат,
нощта е бледа и прохладна,
със скреж по голата земя
и с мъртви листи под краката;
и тръпне Есента, сама
след непрогледната тъма.

Сега е друга тишината,
заслушай се — расте навред
и с хладна, стряскаща позлата
се вдига бавно месец блед;
в гората сенките скъсява —
син дим пълзи, блести роса —
и гледа те в очите право
от свойте мрачни небеса.
О, мъртъв сън на нощ мъглява,
о, страшен час на чудеса!
Със сребърна мъгла застлана,
светлее голата поляна;
лесът, избелен през нощта,
със своята хладна красота

вещае сам смъртта си близка;
а совата седи, мълчи
и с тъпо втренчени очи
току зловещо се закиска
и с шум се срине, полети
с крила овлѣгна̀ли и меки
и в храста пак се приюти,
с окръглен поглед стряска всеки
и ушеста глава върти
тревожно, сякаш в изумление;
а пѣлен с пари на разтление,
с мѣглица, с влажен дѣх на тлен,
лесът немее вцепенен...

Не чакай: няма да изгрее
пак слънцето. Дѣждец, мѣгла
леса обвили са, мрачнее...
Нощта не всуе бе дошла!
Но Есента е затаила
това, с което е била
засегната и днес унила
ще се затвори, ще мълчи:
да плиска дѣжд и да фучи
зъл вятър в нощите студени,
и в мрака с пламѣци зелени
да греят вѣлчите очи!
Лесът е като трем без хора,
цял потѣмнял е и прогнил;
Септември, буйствал из простора,
тук-там стрехата е свалил
и с шума входа е заринал,
нощес е паднал скреж, застинал
и тае, всичко умѣртвил...

Чуй — ловни рогове в полята
трѣбят и меденият стон
е като тиха скрѣб, разлята

под свъсения небосклон.
През шум на листи в далнините,
в леса зареял своя зов,
зове пак скръбен рог ловците
и сбира псетата на лов,
и носи вятърът суров
звънливия им лай в тъмите.
Ще плиска леден дъжд от днес;
кръжат листа, отвед подбрани,
и гъски в чезнещи кервани
летят над глъхнещия лес.

Но дните нижат се... Колони
от дим възправят се в зори;
мълчи лесът с бакърни клони,
земята скрежът посребри
и бледното лице умила,
и в хермелинов скъп контош
излиза Есента унила
за сетен път след тая ноц.

Студено, пусто... През врата
от две изсъхнали осини
се мяркат долините сини
и шир — пустеещи блата,
и път, поел на юг, далече —
отдавна всички птици вече
от бури и фъртуни тук
спасили са се пак на юг;
и Есента ще се отпрати
натам — ще тръгне тя в зори
и трема пуст ще изостави
навеки в голите гори.

О, сбогом, лес! Прощавай! Знай,
последен хубав ден това е
и скоро сняг ще засияе —

да грейне тоя мъртъв край!
Как странни ще са в белотата
на голия и леден ден
и тремът празен, и къщята
на тихите селца пред мен,
и небесата, и безкраят
с потъналите в сън гори;
и радостни, че сняг искри,
самури, белки ще играят
и ще се гонят с весел бяг
сред преспите от пухкав сняг!

А с танца буен на шамана
в тайгата гола ще влетят
зли ветрища от океана,
ще стенат, преспи ще въртят,
ще вият като звяр в полето.
Ще сринат трема — под небето
ще щръкнат голи кол до кол
и там, на тоя скелет гол,
ще виснат скрежове космати
и после в свода посинял
ще грейнат ледени палати
и от сребро и от кристал.

А през нощта между аркадите
ще блесне щитът на Плеядите
със своята бяла звездна жар:
в часа, когато сред мълчание —
огромен мразовит пожар —
цъфти Полярното Сияние!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.